

PEVISA - Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma mäyräkoirat, vuosille 2015 – 2016 – hallituksen esitys

Suomen Mäyräkoiraliiton hallitus esittää vuoden 2014 loppuun voimassa olevan PEVISA -ohjelman jatkamista vuosille 2015 - 2016 sellaisenaan.

Nykyisin voimassa oleva PEVISA -ohjelma on seuraavanlainen:

Normaalikokoiset, kääpiöt ja kaniinit

Jalostukseen käytettäville koirille tulee tehdä virallinen silmätutkimus ennen astutusta. Silmätutkimus ei saa olla astutushetkellä yli 24 kk vanha.

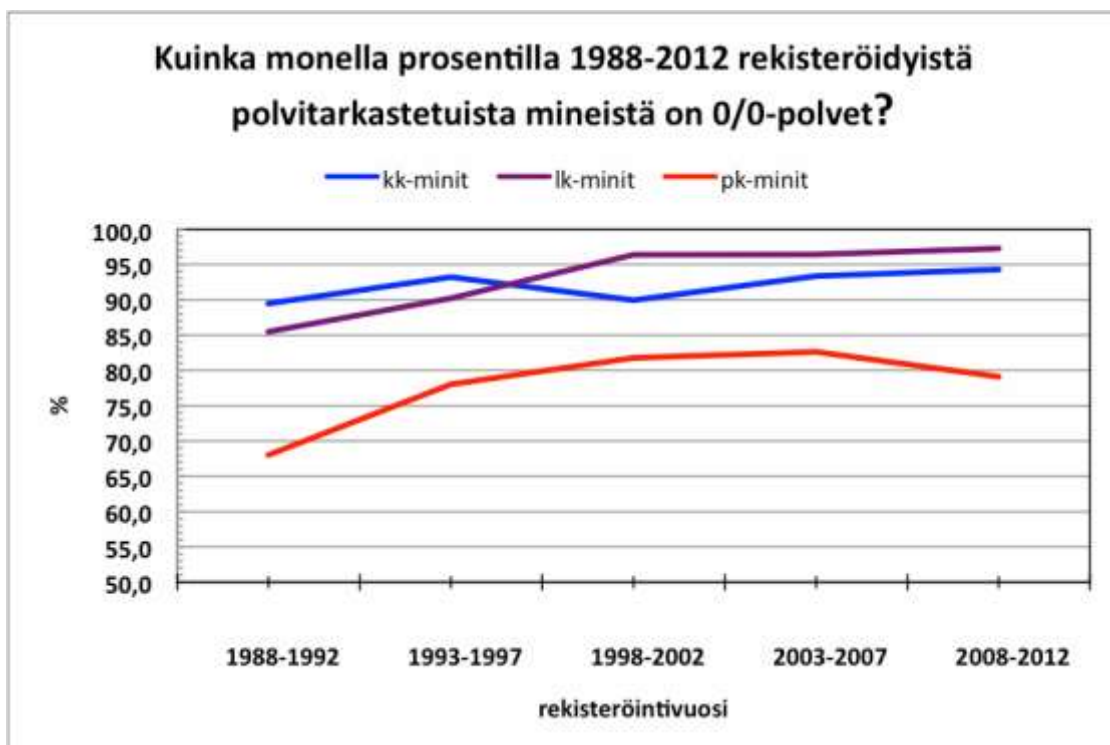
Vähintään vuoden iässä annettu virallinen silmätarkastuslausunto on voimassa rotukohtaisen PEVISA -ohjelman mukaisesti. Alle vuoden ikäiselle koiralle annettu silmätarkastuslausunto on voimassa yhden (1) vuoden. Jalostuksesta poissulkevat sairaudet ovat: KAT perinnöllinen katarakta (kaihi), PRA verkkokalvon etenevä surkastuma + pitkäkarvaisilla KER perinnöllinen keratiitti.

Kääpiö- ja kaniinimäyräkoirilta vaaditaan lisäksi voimassaoleva polvitarkastuslausunto. Polvitutkimushetkellä koiran tulee olla täyttänyt 12 kk. Alle kolmen vuoden ikäiselle koiralle annettu polvilumpioluksaatiolausunto on voimassa kaksi vuotta. Mikäli koira on täyttänyt tutkimushetkellä kolme vuotta, on lausunto voimassa toistaiseksi.

Perustelut

Mäyräkoirien terveystilanne ei ole riittävän hyvä, että PEVISA:sta voitaisiin luopua kokonaisuudessaan tai, että kääpiö- ja kaniinimäyräkoirien polvitarkastuksesta voitaisiin luopua.

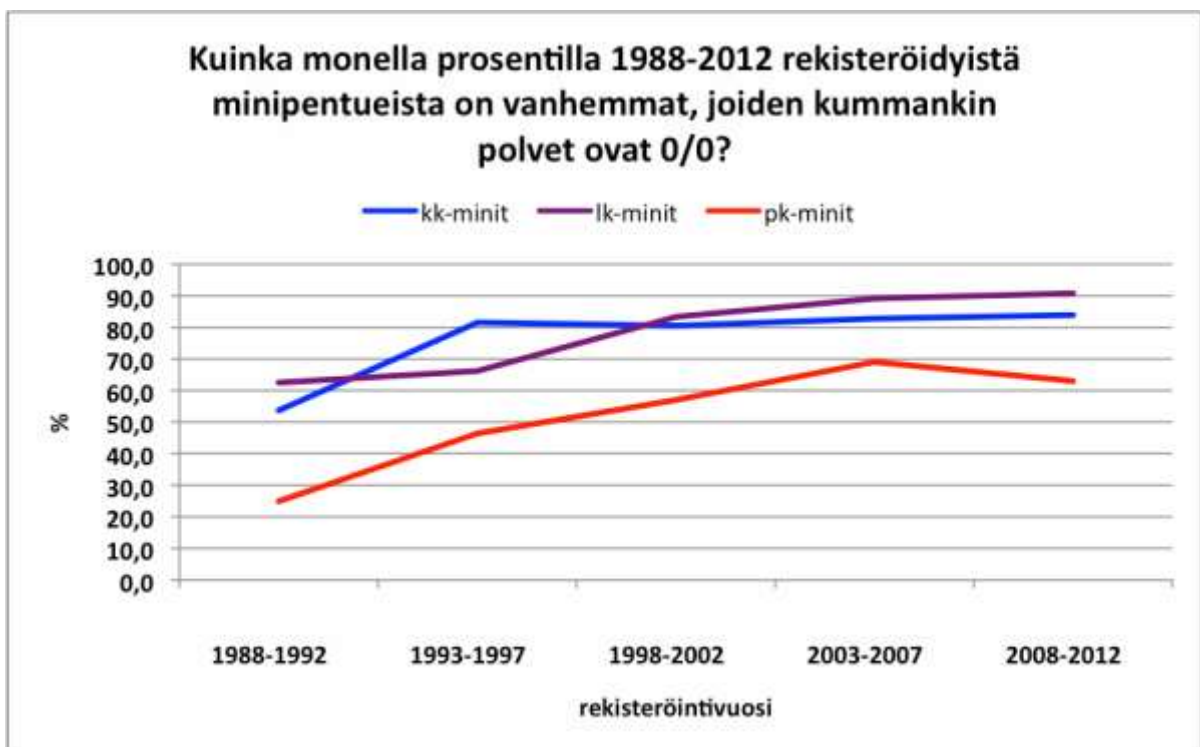
1. Polvien osalta pitkän tähtäimen tarkastelun pohjalta (vuosina 1988 – 2012 rekisteröidyt kääpiö- ja kaniinimäyräkoirat) nähdään, että pitkäkarvaisten kääpiö- ja kaniinimäyräkoirien polvitilanne on jo lähtötilanteessa ollut selvästi huonompi kuin karkea -ja lyhytkarvaisten. Seuraavassa kuvassa näemme, mikä on tilanne muunnosten välillä tarkastellulla aikavälillä. (Tiedot on päivitetty 17.2.2014)



lähde minit.info 2014

Pakollisen polvitarkastuksen ansiosta näemme, että karkea- ja lyhytkarvaisissa on jo useammassa vuosiluokassa kirjattu 0/0-polvisia yli 90 prosenttia tutkituista. Pitkäkarvaisissa ei sen sijaan ole päästy edes siihen tasoon, josta karkea- ja lyhytkarvaisissa lähdettiin, ja tilanne on nuorimmissa vuosiluokissa heikentymässä. Karkea- ja lyhytkarvaisilla on hyvän polvitilanteen ansiosta paremmat mahdollisuudet valita jalostukseen 0/0 -polvisia vanhempia koko PEVISA -ohjelman ajan. Niinpä pentueet näissä roduissa, joiden molemmilla vanhemmilla on 0/0-polvet, ovat runsaslukuisempia kuin pitkäkarvaisten kääpiö- ja kaniinimäyräkoirien pentueiden kohdalla.

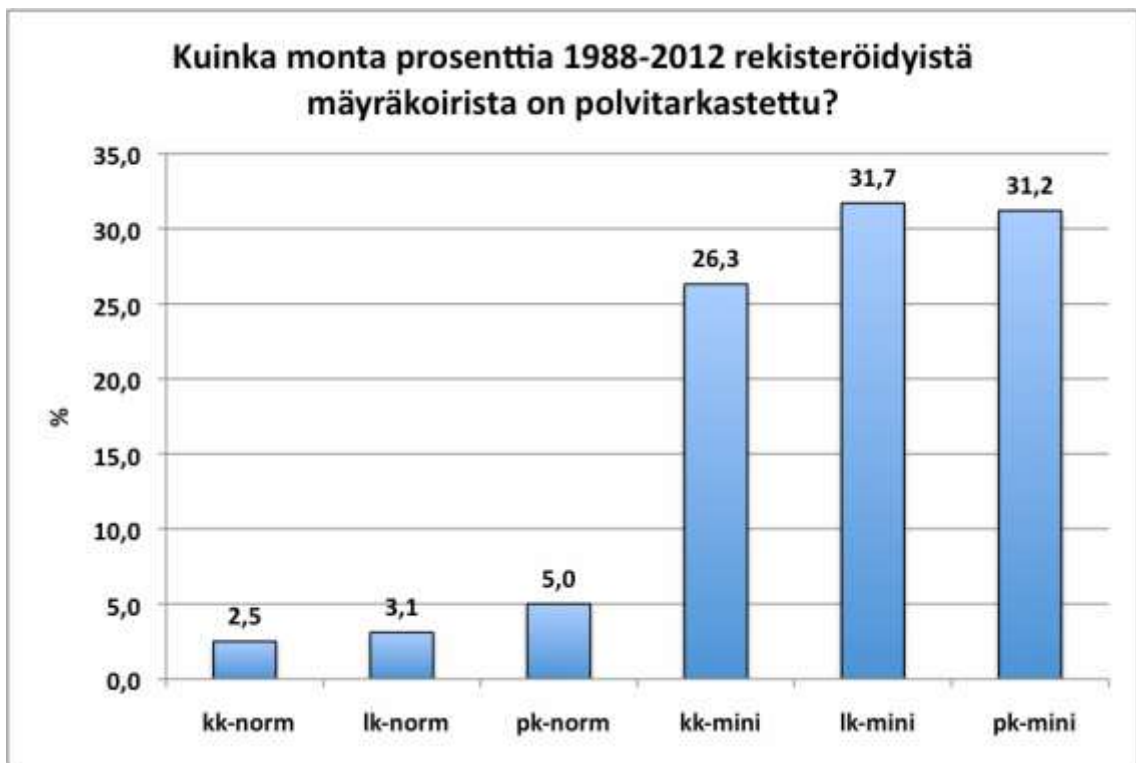
Kun jokaisessa pitkäkarvaisten kääpiö- ja kaniinimäyräkoirien vuosiluokassa on vähemmän 0/0-polvisia kuin muissa karvanlaaduissa, jalostuksessa joudutaan myös muita karvanlaatuja useammin tekemään yhdistelmiä, joista ainakin toisen osapuolen polvet ovat muuta kuin 0/0. Suomen Mäyräkoiraliiton suositus on koko PEVISA -ohjelman ajan ollut, että yhdistelmissä ainakin toisen osapuolen polvien tulee olla 0/0.



lähde minit.info 2014

Mikäli pakollisista polvitarkastuksista luovuttaisiin, on todennäköistä, että kasvattajien polvitutkimusaktiivisuus vähenee. Tämä johtaisi väistämättä tilanteeseen, että yhdistettäisiin polvilumpioluoksaatiosta kärsiviä koiria keskenään. Tällöin on todennäköistä, että polvilumpioluoksaatio yleistyisi pienoismäyräkoirapopulaatioissa, mikä taas voi johtaa myös vakava-asteisten (oireilevien tai jopa leikkaushoitoa vaativien) polvilumpioluoksaatioiden yleistymiseen. Tiedon vähentyminen voisi myös johtaa karkea- ja lyhytkarvaisten kääpiöiden ja kaniinien polvitulosten heikentymiseen, vaikka tilanne tällä hetkellä onkin hyvä.

Jäsenaloitteessa koko PEVISA -ohjelman lakkauttamisesta luotetaan siihen, että kasvattajat tutkisivat koiriaan vapaaehtoisesti. Normaalikokoisten polvitarkastukset ovat olleet vapaaehtoisia ja oheisesta kuvasta näemme kuinka vähän normaalikokoisia on tarkastettu suhteessa kääpiö- ja kaniinimäyräkoiriin nähden.



lähde minit.info 2014

2. Mäyräkoirien silmätarkastukset ovat sisältyneet PEVISA -ohjelmaan alusta alkaen. Tarkastuksilla on saatu tietoa silmäsairauksien esiintymisestä mäyräkoirilla. Oheisista tilastoista nähdään, että mäyräkoirakannassa esiintyy useita erilaisia muutoksia ja perinnöllisiä silmäsairauksia, joita ei ilman tutkimuksia olisi saatu tietoon. Useimmat silmäsairaudet ovat perinnöllisiä, joskin periytymismekanismi ei aina ole tunnettu. Osa sairauksista johtaa näkökyvyn menettämiseen, osa vaatii hoitotoimenpiteitä tai jatkuvaa lääkitystä ja osa taas ei vaikuta koiran elämään mitenkään.

Silmätarkastustilastoja

2003–2012 on	normaalikokoiset			pienoismäyräkoirat		
	karkea	lyhyt	pitkä	karkea	lyhyt	pitkä
rekisteröity	6879	2769	1846	1686	1237	2376
- niistä tarkastettu	1591	683	536	451	372	781
- tarkastetut % rekisteröidyistä	23,1 %	24,7 %	29,0 %	26,7 %	30,1 %	32,9 %
- tarkastetuista OK*	86,2 %	80,0 %	82,6 %	86,5 %	85,5 %	80,2 %

lähde: minit.info 2014

* merkintä, jonka KoiraNet kirjaa laajemman haun listauksissa koirille, joilla yhdessäkään silmätarkastuksessa ei ole ollut huomauttamista. Jos on, KoiraNetin merkintä olisi "ks. Koiran tiedot".

Kuinka monella koiralla silmävaivoja on todettu

Tiedot päivitetty 25.7.2014. Epäiltyjä ja avoimia diagnooseja ei ole tilastoitu.

On syytä muistaa, että koirilla voi olla useampia todettuja silmäsairauksia. Lukuja ei siis pidä laskea yhteen.

2003–2012 rekisteröidyistä	normaalikokoiset						pienoismäyräkoirat					
	karkea		lyhyt		pitkä		karkea		lyhyt		pitkä	
tarkastettu	1591		683		536		451		372		781	
PEVISA-ohjelman mukaiset silmäsairaudet												
Keratiittirajoitukset koskevat vain pitkäkarvaisia muunnoksia. Kataraktan eri muodot on yhdistetty.												
PRA kpl ja % tarkastetuista	4	0,3	2	0,3	2	0,4	1	0,2	-	-	1	0,1
katarakta	19	1,2	7	1,0	7	1,3	8	1,8	3	0,8	6	0,8
keratiitti	1	0,1	-	-	4	0,7	-	-	1	0,3	9	1,2
Muutamia yleisempiä (todettu vähintään viidellä koiralla), PEVISAn ulkopuolisia silmäsairauksia												
distichiasis	120	7,5	89	13,0	48	9,0	27	6,0	34	9,1	84	10,8
ektoop. cilia	5	0,3	7	1,0	3	0,6	2	0,4	5	1,3	5	0,6
määrittelem. ylimääräisiä ripsiä/karvoja	20	1,3	20	2,9	8	1,5	6	1,3	1	0,3	14	1,8
trichiasis	6	0,4	2	0,3	1	0,2	-	-	1	0,3	1	0,1
RD, multifokaali	17	1,1	12	1,8	1	0,2	1	0,2	1	0,3	2	0,3
PHTVL/PHPV aste 1	9	0,6	6	0,9	1	0,2	-	-	2	0,5	-	-
PHTVL/PHPV aste 2–6	4	0,3	3	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-
PPM, iris-iris	3	0,2	-	-	-	-	3	0,7	1	0,3	2	0,3
Puutteellinen kyynelkanavan aukko	8	0,5	1	0,1	1	0,2	3	0,7	-	-	2	0,3

lähde: minit.info 2014

Ohessa esimerkinomaisesti kaksi esitystä siitä, kuinka monta prosenttia silmätutkituista on saanut distichiasis -diagnoosin (ylimääräisiä ripsiä). Vuodet kuvaajassa ovat rekisteröintivuosia, ei tutkimusvuosia.

Normaalikokoisissa lyhytkarvaisissa ja pitkäkarvaisissa distichiasis -löydökset vuosina 2008 ja 2009 rekisteröidyillä koirilla ovat liki 20 % rekisteröidyistä. Tämän jälkeen löydökset näyttäisivät tasaantuvan 10 % tasolle.

Kääpiö- ja kaniinimäyräkoirissa pitkäkarvaisten 2011 rekisteröityjen yksilöiden vuosiluokka rikkoo 20 %:n rajan, muuten pyöritään 10 %:n kummallakin puolella.



lähde: minit.info 2014

Edellä esitettyjen tilastojen perusteella voidaan havaita, että mäyräkoirilla esiintyy runsaasti erilaisia vakavuudeltaan ja merkitevytydeltään eriasteisia silmäsairauksia. Kuitenkin tilanne on PEVISA:n ansiosta tällä hetkellä kohtalaisen hyvä, eikä vakavia silmäsairauksia esiinny kuin harvoin.

Silmätarkastusvelvoitteen säilyttäminen PEVISA:ssa on perusteltua tiedon saannin varmistamiseksi ja rodun silmäterveystilanteen seuraamiseksi. Tavoitteena on luonnollisesti ylläpitää nykyistä terveystilannetta tai jopa pyrkiä parantamaan sitä.

Yleinen suositus jalostuksessa on, että mikäli toisella vanhemmalla on havaittavissa silmissä poikkeava muutos (esimerkiksi distichiasis tai RD, multifokaali) ei toisella vanhemmalla ole samaa muutosta. Joidenkin sairauksien kohdalla suositellaan jopa sairaan koiran sulkemista pois jalostuksesta, vaikka sairaus ei sinänsä kuuluisikaan PEVISA:ssa vastustettaviin sairauksiin. Mikäli pakollisista silmätarkastuksista luovuttaisiin ja kasvattajien silmätutkimusaktiivisuus laskisi, johtaisi se todennäköisesti silmäsairauksien yleistymiseen mäyräkoirilla.

3. Suomen Kennelliiton hallitus on hyväksynyt Suomen Mäyräkoiraliiton jalostusentavoiteohjelman olemaan voimassa 3.4.2014 - 31.12.2016. Suomen Mäyräkoiraliiton tulee täydentää ja muokata ohjelma Kennelliiton ohjeiden ja edellytysten mukaisesti ja esittää muokattu jalostusentavoiteohjelma jäsenistölle ja Suomen kennelliitolle ennen nykyisen ohjelman päättymisen määräaika.

Jalostuksen tavoiteohjelma on rotukohtainen ohjelma, jossa kuvataan rodun tausta ja aiemmat jalostustoimenpiteet, määritellään rodun sen hetkinen jalostuksellinen tila kotimaassa ja mahdollisuuksien mukaan ulkomailla sekä määritellään rodun jalostuksen strategiat ja toimintaohjelma strategioiden toteuttamiseksi.

PEVISA -ohjelma on yksi jalostuksen tavoiteohjelman työkaluista, jolla pyritään varmistamaan, että rodussa esiintyvät perinnölliset sairaudet saadaan hallintaan eivätkä ne pääse yleistymään. PEVISA:n tarkoitus on toimia nimenomaan sairauksia ennaltaehkäisevästi, jotta ongelmia ei pääsisi syntymään.

PEVISA -ohjelman on luonnollista olla voimassa yhtä kauan kuin rodun jalostuksen tavoiteohjelma on ja esitellä uusi PEVISA -ohjelma samaan aikaan päivitetyn jalostuksen tavoiteohjelman kanssa.